

Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels

Beleidsplan 2023-2025

Inleiding	4
Missie en visie	5
Strategie	6
De huidige situatie	6
De doelgroep	7
Doelen en activiteiten	8
Organisatie en leden	10
Financiën	11

Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels (NVR) is een landelijk initiatief opgericht door 5 oprichtende bestuursleden dankzij financiering van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en Stichting Allemansrecht.

De Amsterdam Law Hub heeft in 2022 een onderzoek gepubliceerd over de behoeften van rechtswinkels in heel Nederland. Omdat Nederland in 2023 meer dan 110 actieve rechtswinkels kent die allemaal onafhankelijk opereren en kwetsbare groepen bereiken met gratis rechtshulp, is het opvallend dat zij geen gezamenlijke stem hebben in de politieke discussies over ons rechtsbestel. Daarnaast draaien veel rechtswinkels op studenten en/of vrijwilligers, met weinig ondersteuning voor verdere professionalisering van de organisaties.

Er lijkt behoefte te bestaan aan uitwisseling van ideeën en best-practices over de aanpak van rechtsproblemen binnen rechtswinkels. Er is een groeiende behoefte om betere aansluiting met lokale ketenpartners te vinden om zo warmere overdrachten te kunnen garanderen bij doorverwijzingen van cliënten.

Missie en visie

De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels heeft als doel rechtswinkels in Nederland met elkaar te verbinden, te versterken en te vertegenwoordigen. De NVR doet dit onder andere door het uitwisselen van best practices, het aanbieden van cursussen en technologische ondersteuning, en het behartigen van gezamenlijke belangen. Dit zal uiteindelijk bijdragen aan goede juridische hulp voor mensen in Nederland die bij rechtswinkels aankloppen.

Het versterken van het rechtswinkel netwerk in Nederland is er uiteindelijk op gericht om de toegang tot rechtshulp (in het bijzonder voor kwetsbare mensen) te bevorderen, het versterken van de capaciteit en kwaliteit van rechtswinkels, en het bepleiten van beleidsveranderingen die leiden tot een rechtvaardigere maatschappij.

Strategie

De huidige situatie

In Nederland bestaan naar schatting 112 verschillende rechtswinkels, die nagenoeg gratis juridisch advies en ondersteuning bieden aan (kwetsbare) burgers zonder hiervoor een inkomenstoets te doen. De rechtswinkels bevinden zich veelal rond universiteitssteden en zijn verspreid in alle provincies, met uitzondering van Zeeland en Drenthe. De meeste rechtswinkels worden gerund door vrijwilligers, zoals rechtenstudenten, sociaal juridische dienstverlening studenten of juridisch professionals die in hun vrije tijd voor de rechtswinkel actief zijn. De meeste rechtswinkels beschikken over een controlerend of adviserend orgaan bestaande uit ervaren juridische professionals. Naar schatting zijn er minder dan tien rechtswinkels in Nederland die ook betaalde krachten in dienst hebben. Een aantal initiatieven in Nederland identificeert zich als rechtswinkels, maar lijken een winst oogmerk te hebben. Deze vallen buiten de context van de NVR.

Over het algemeen zijn rechtswinkels een belangrijke bron van hulp voor mensen die anders niet de financiële middelen hebben om een advocaat in te schakelen. In Nederland wordt men geacht de regels te kennen, de juiste regels op de juiste situatie toe te passen, vervolgens de juiste actie te ondernemen en de consequenties van het handelen te begrijpen. Op al deze momenten kunnen mensen de hulp van rechtswinkels inschakelen. Ook mensen die niet voldoen aan de voorwaarden voor toevoegingen schakelen veelal advies in van rechtswinkels.

Een aantal rechtswinkels is gespecialiseerd in specifieke juridische gebieden, zoals strafrecht, belastingrecht, jeugdrecht en rechten voor gedetineerden. Het merendeel van de rechtswinkels bestrijkt meer dan één rechtsgebied. Huurrecht, arbeidsrecht, bestuursrecht en sociaal zekerheidsrecht zijn voorbeelden van veelvoorkomende rechtsgebieden. De meeste rechtswinkels zijn onafhankelijke stichtingen, al hebben niet alle rechtswinkels deze juridische vorm.

Er zijn verschillen tussen de rechtswinkels in de dienstverlening. Het beantwoorden van juridische vragen en warm doorverwijzen naar de juiste professionals behoren tot de kerntaken. Een deel van de rechtswinkels werkt samen met (sociaal) advocaten, waarnaar wordt doorverwezen. De rechtswinkels verlenen eerstelijns rechtshulp, waarbij in sommige gevallen cliënten worden bijgestaan tot in de rechtbank toe. Voor een deel van de rechtswinkels behoort het schrijven van bezwaarschriften en het opstellen van ingebrekestellingen bijvoorbeeld ook tot de kernactiviteiten.

Bijna alle rechtswinkels werken met inloop- en/of spreekuren. Dit kan fysiek en online zijn. Omdat de middelen van rechtswinkels vaak niet toereikend zijn, hebben sommige rechtswinkels moeite een locatie te vinden voor de spreekuren. Er zijn rechtswinkels die in openbare gelegenheden zoals bibliotheken en winkelcentra zitten, maar ook in sociale instellingen zoals buurthuizen en wijkcentra. Een zeer klein deel van de rechtswinkels heeft een eigen ruimte voor spreekuren tot de beschikking.

De doelgroep

De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels behartigt de belangen van rechtswinkels, wetswinkels, juridisch spreekuren, rechtsbureaus, clinics en andere vergelijkbare organisaties uit het hele land. Om lid te worden, moet een rechtswinkel aan de volgende criteria voldoen:

De organisatie biedt (nagenoeg) gratis juridisch advies;

De organisatie werkt met regelmatige inloop- en/of spreekuren;

Juridisch adviseurs die actief zijn voor de organisatie zijn juristen, of juristen in opleiding begeleid door juristen;

De meeste juridisch adviseurs in de organisatie worden niet betaald (studenten en vrijwilligers);

De organisatie kan verschillende namen hebben ('rechtswinkel' in de naam van de organisatie is geen vereiste, zolang maar aan bovenstaande criteria is voldaan).

Doelen en activiteiten

De Nederlandse Vereniging van Rechtswinkels stelt de volgende doelen binnen de periode tot en met het jaar 2025:

1. Meer dan 60 procent van de actieve rechtswinkels in Nederland is lid van de vereniging.

Anno 2023 komt dit neer op ongeveer 66 rechtswinkels.

De NVR zal maandelijks nieuwsbrieven sturen met daarin aandacht voor activiteiten, samenwerkingen en gebeurtenissen in het juridische veld.

2. In kaart brengen van de activiteiten van rechtswinkels.

Zoals eerder aangegeven verschillen rechtswinkels van elkaar. Nu een eerste overzicht is gemaakt door de NVR van de rechtswinkels in Nederland, zal de vereniging dieper in de structuren en activiteiten duiken van rechtswinkels. De NVR zal hét kennispunt zijn over het werk van rechtswinkels in Nederland.

De vereniging zal een commissie oprichten die zich bezighoudt met het ontwerpen en verspreiden van vragenlijsten onder de leden en niet-leden. Daarna zal een soort 'rechtswinkel kaart' worden gemaakt, waar in data zo goed mogelijk in een overzicht wordt weergegeven.

3. In kaart brengen van de behoeften van rechtswinkels.

Verschillende rechtswinkels hebben verschillende behoeften. Om de leden nog beter van dienst te kunnen zijn zullen concrete behoeften in kaart worden gebracht, en ieder jaar geüpdatet. De NVR zal moeten voorzien in het leeuwendeel van de behoeften van haar leden.

De secretaris van de NVR heeft als taak om deze behoeften in kaart te brengen. Er zullen vier online groeps gesprekken met de leden worden gehouden en een online vragenlijst worden gemaakt.

4. Verbeterde dienstverlening van rechtswinkels.

De NVR kan op verschillende manieren bijdragen aan de verbetering en professionalisering van de dienstverlening van rechtswinkels, denk hierbij aan trainingen. Het doel is dat de NVR trainingen die voor (vrijwel) alle rechtswinkels in Nederland relevant zijn, gratis aan haar leden kan blijven aanbieden.

De vereniging organiseert minstens vier trainingen per jaar voor medewerkers van rechtswinkels en vergelijkbare organisaties. Dit zijn voornamelijk praktische trainingen die van pas komen in de spreekuren, maar kunnen ook inhoudelijk van aard zijn, zoals een training over huurrecht of arbeidsrecht. Afhankelijk van wat de leden beslissen, wordt een trainingscurriculum opgesteld met leerdoelen en trainers, en wordt dit in een trainingsprogramma gedeeld.

Een andere belangrijke activiteit is het in kaart brengen en aanbieden dan wel faciliteren van ondersteunende technische middelen voor rechtswinkels om dienstverlening te optimaliseren, zoals kennisbanken en casus management systemen. Ook zal de NVR de rechtswinkels ondersteunen in het verzamelen van data die de dienstverlening kan verbeteren.

5. Verbeterde samenwerking tussen rechtswinkels en andere ketenpartners in de eerste- en tweedelijns rechtshulp, en het sociale domein.

Rechtswinkels zijn, met hulp van de NVR, straks in staat 'warm' en 'correct' door te verwijzen naar sociaal advocaten, sociaal raadslieden, schuldhulpverlening en andere relevante partners op lokaal niveau. Rechtswinkels kunnen daarnaast veel leren van elkaar, en van organisaties en initiatieven zoals Stichting Je Goed Recht en Samen Recht Vinden, maar ook van inhoudelijke trainingen en cursussen van bijvoorbeeld advocatenkantoren.

De NVR organiseert en faciliteert tenminste twee bijeenkomsten gericht op kennisdeling en intervisie met partners in het veld. Dit kunnen bijvoorbeeld nationale intervisiesessies met sociaal advocaten zijn, of lokale overleggesprekken met sociaal raadslieden.

6. Verbeterde continuïteit voor rechtswinkels.

Een groot deel van de rechtswinkels in Nederland wordt gerund door studenten, waarbij besturen soms jaarlijks worden vervangen. De NVR wil investeren in meer continuïteit voor deze rechtswinkels, door een lange termijn strategie voor alle rechtswinkels en regelmatige ALV's waar ook wordt teruggeblikt op besluiten van leden uit voorgaande bijeenkomsten.

De vereniging investeert in samenwerkingen tussen rechtswinkels en relevante ketenpartners. Deze samenwerkingen kunnen verschillende vormen aannemen. In de kamerbrief van Minister Weerwind van 20 april wordt gerefereerd naar samenwerkingen met de (sociale) advocatuur bijvoorbeeld.

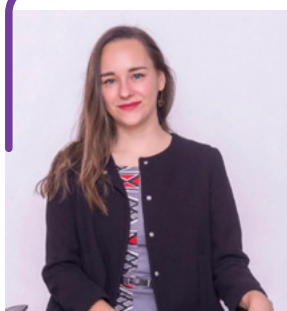
7. Strategische samenwerkingen aangegaan, die bijdragen aan verbeterde dienstverlening van rechtswinkels.

Instanties als de Raad voor Rechtsbijstand en het Ministerie van Justitie & Veiligheid zijn logische partners voor de NVR om mee samen te werken, voor bijvoorbeeld data-uitwisseling en subsidieregelingen.

Samenwerkingen met relevante organisaties en overheidsorganen zoals de Raad voor Rechtsbijstand worden onderzocht en waar mogelijk aangegaan.

Organisatie en leden

Het oprichtend bestuur bestaat uit de volgende leden: Nathalie Dijkman (Voorzitter), Tim Verheij (Secretaris), Luc Franssen (Penningmeester), Erwin Bervoets (Algemeen Bestuurslid) en Annemarie Heeringa (Algemeen Bestuurslid). Het bestuur is in eerste instantie aangesteld voor een periode van 2 tot 5 jaar. Indien een bestuurslid uit de Vereniging stapt, kunnen de leden een nieuw bestuurslid voordragen.

Nathalie Dijkman
Voorzitter

Tim Verheij
Secretaris

Luc Franssen
Penningmeester

Erwin Bervoets
Algemeen Bestuurslid

Annemarie Heeringa
Algemeen Bestuurslid

De Algemene Ledenvergadering is het hoogste orgaan van de Vereniging. Zij komen twee keer per jaar bijeen. Tijdens de ALV is de mogelijkheid om te stemmen op nieuwe strategische beslissingen en activiteiten en het jaarplan en budget te controleren. Leden kunnen ook online stemmen indien zij niet fysiek aanwezig kunnen zijn. Een kascommissie zal worden opgericht in de eerste ALV en controleert namens de leden, de jaarrekening en het financieel jaarverslag.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de operationalisatie van de vereniging, en zal een klachtenprocedure opstellen zodat leden eventueel klachten kunnen indienen en suggesties kunnen doen over de NVR. Ook zal in elke Algemene Ledenvergadering de mogelijkheid bestaan voor leden om de activiteiten van de NVR te evalueren en sturing te geven. De volledige Akte van Oprichting is te vinden op www.verenigingvanrechtswinkels.nl.

Financiën

De NVR wordt momenteel bekostigd door een 2-jarige subsidie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en een gift van Stichting Allemansrecht. Daarnaast biedt de Universiteit van Amsterdam (Amsterdam Law Hub) ondersteuning via de bekostiging van (in-kind) overhead- en kantoorkosten.

Het jaarbudget bedraagt € 91.264,- voor 2023. De begroting hieronder is goedgekeurd door de hierboven genoemde financiële verstrekkers, en tot op zekere hoogte is de Vereniging gebonden aan deze begroting. Dat wil zeggen: de Vereniging is verplicht terug te rapporteren aan de verstrekkers op basis van deze begroting, en er is hierdoor weinig ruimte om te schuiven in de budgetlijnen.

Begroting 2023

Vereniging Coördinator, 0.5fte	€ 43.464,-
Notaris en administratie	€ 2.000,-
Marketing en communicatie	€ 6.000,-
Ledenvergaderingen	€ 1.800,-
Training experts	€ 5.000,-
Vacatiegeld bestuur	€ 3.000,-
Software of licenties	€ 30.000,-
Totale kosten	€ 91.264,-

De inkomsten voor 2023 zijn als volgt begroot:

Totale subsidie jaar 1 Ministerie van Justitie en Veiligheid	€ 44.730,-
Totale gift Stichting Allemansrecht	€ 30.000,-
Bijdrage overheadkosten coördinator (in dienst van UvA)	€ 16.534,-
Totale inkomsten	€ 91.264

Wat betreft 2024 zijn aan de inkomsten van het tweede jaar van de subsidie/gift voorwaarden verbonden. Zo moet de vereniging minimaal 25 leden werven voor 1 november 2023, en moet zowel een financieel verslag als een verslag van de activiteiten en bijeenkomsten worden afgedragen aan de verstrekkers. Indien aan de voorwaarden is voldaan, zal het budget (qua inkomsten) in 2024 € 92.874,- beslaan. Hoewel ook de begroting voor 2024 enigszins gebonden is aan het contract met de verstrekkers, zal de gedetailleerde begroting eerst ter goedkeuring worden voorgelegd aan de leden bij de ALV. Dit beleidsplan zal begin 2024 worden geüpdate met het goedgekeurde 2024 budget.

Na 2024 is er nog geen financiële dekking voor de NVR voorzien. Het is de taak van het bestuur om tot die tijd nieuwe financieringsbronnen aan te boren. Dit kan de vorm aannemen van contributies, giften, sponsoren en subsidies.

www.verenigingvanrechtswinkels.nl

 Allemanrecht

Ministerie van Justitie en Veiligheid

 UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
AMSTERDAM
LAW
HUB